


Nuorisokodit ja perhetukikoti sekä laitosten
avotyö

Nuorisokodit ja perhetukikoti, laitosten avotyö- Palvelukuvaus ja nykyinen toimintamalli

- Lastensuojelun lyhytaikainen laitoshoido vastaa 0-17 -vuotiaiden lasten kiireellisten ja avohuollon sijoitusten vastaanottamisesta, perhetilanteen arvioinnista ja lyhytaikaisesta kuntoutuksesta yhdessä lastensuojelun sosiaalityön kanssa. Lyhytaikainen laitoshoido voi tulla kyseeseen myös silloin kun joudutaan arvioimaan huostassa olevan lapsen sijaishuollon muutostarvetta, eristyksen tarvetta tai erityisen huolenpidon tarvetta.
- Keski-Suomen hyvinvointialueen laitoksista Mattilan perhetukikotiin (7 paikkaa) sijoitetaan kiireellisesti 0-11 – vuotiaat lapset. Mattila toimii myös pienten lasten ainoana päivystyksikkönä koko hyvinvointialueella. Hyvinvointialueen nuorten kriisi- ja vastaanottoyksiköinä toimivat 12-17-vuotialle tarkoitetut nuorisokodit, joissa on yhteensä 54 laitospaikkaa: Hovila (10 paikkaa), Kukkumäki (10 paikkaa), Lotila (6 paikkaa), Myllyjärvi (14 paikkaa) ja Palokka (14 paikkaa).
- Nuorten yksiköt ovat profiloituneet hieman eri tavoin, vaikka kaikki yksiköt toimivat kriisi- ja vastaanottoyksiköinä. Nuorisokodeista Hovilassa järjestetään pienellä osastolla myös Lastensuojelulain mukaista erityistä huolenpitoa ja Kukkumäki ottaa ensi sijassa vastaan päivystyksen ja poliisin kautta tulevia kiireellisiä sijoituksia (nuorten päivystys- ja arviointiyksikkö). Hovilassa ja Kukkumäessä on myös mahdollisuus lastensuojelulain mukaiseen eristykseen. Hovilan ja Kukkumäen nuorisokodeissa työskentelee kummassakin yksi psykologi.
- Laitosten avotyö on lastensuojelulain 36 §:n mukainen avohuollon tukitoimi tilanteissa, joissa lapsen/nuoren kasvuolosuhteet uhkaavat vaarantaa lapsen terveen kasvun ja kehityksen tai jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen aiheuttavat lastensuojelun tarpeen ja tilanne on avohuollon tukitoimin autettavissa. Kohderyhmänä ovat 12-17 –vuotiaat lapset/ nuoret huoltajineen ja vanhempineen. Avotyön aloittamisen edellytyksenä on aina lapsen / nuoren kodin ulkopuolelle sijoittamisen kasvanut uhka.
- Laitosten avotyö tarjoaa lapsille, nuorille ja heidän vanhemmilleen intensiivistä tukea kotiin, jotta lapsen sijoitusta kodin ulkopuolelle ei tarvitse tehdä. Palvelun lähtökohtana on työskennellä lapsen edun mukaisesti yhteistyössä lapsen, huoltajien ja vanhempien kanssa nostamalla esille lapsen tarpeita. Laitosten avotyössä työntekijä auttaa perhettä löytämään ratkaisuja ja voimavaroja nuoren ja perheen tilanteen parantamiseksi.

PALVELUKANAVAT	TUOTETTAVAT PALVELUT
<p>Kivijalka</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Kaikki lastensuojelun laitoshoidon palvelut
<p>Liikkuvat, jalkautuvat ja kotiin vietävät palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Nuorisokodin avotyö (2 tiimiä)
<p>Sähköiset palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Virva-valmennus

Nuorisokodit sekä Mattilan perhetukikoti – Toiminta lukuina

TUNNUSLUVUT, KÄYNNIT JA ASIAKKAAT

	Yhteensä	Ikäryhmä 0-12v	Ikäryhmä 12-17v
Asiakkaat, nuorisokodin avotyö	105		105
Laitokset hoitovrk	19 493	19 493	
Nuorisokodit hoitovrk	16 954		16 954
Mattila perhetukikoti hoitovrk	2 539	2 539	

TUNNUSLUVUT, HENKILÖSTÖ

	Lääkärit	Hoitajat	Muut
Henkilöstö, htv	0,2	24	79

PALVELUKANAVAT	TUOTETTAVAT PALVELUT
<p>Kivijalka</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Kaikki laitoshoidon palvelut v. 2030 mennessä omana toimintana laitosmuotoinen perhekuntoutusyksikkö
<p>Liikkuvat, jalkautuvat ja kotiin vietävät palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Liikkuvia palveluita nuorisokodin avotyönä v. 2030 mennessä kotiin tehtävä avoperhekuntoutus laitospuolisen perhekuntoutuksen yhteydessä
<p>Sähköiset palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Virva-valmennus

Nuorisokodit ja perhetukikoti – Palveluiden kehittämisen tavoitetila

JÄRJESTÄMISEN LINJAUKSET

Järjestämisen linjaukset ohjaavat palveluiden kehittämisen suunnittelua, mm:





- Oman toiminnan vahvistaminen
- Palveluiden saatavuus ja saavutettavuus
- Jalkautuvat palvelut (avotyö) ennaltaehkäisee raskaiden palveluiden tarvetta

TAVOITETILA

Tavoitteet palveluverkon uudistamiselle

- 1 Riittävät, monipuoliset ja laadukkaat lyhytaikaisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon omat palvelut, sekä saavutettavat laitoksen avotyön palvelut
- 2 Pitkäaikaisen laitoshoidon vahvistaminen ja kehittäminen omana palveluna,. Perheiden laituskuntoutustoiminnan käynnistäminen omana palveluna. Kotiin vietävän kuntoutuksen kehittäminen osana perhekuntoutuksen kokonaisuutta.
- 3 Avotyö on saatavilla lähellä asiakkaan arkea yhä useammalle nuorelle.
- 4 Tilat toimintaan sopivat ja tarkoituksenmukaiset

Nuorisokodit ja perhetukikoti – Perustelut muutosehdotuksille

	Nykyisen toiminnan haasteet ja tarpeet palveluverkon kehittämiseksi	Perustelut tavoitetilalle ja muutosehdotuksille
Asiakasnäkökulma (saatavuus, saavutettavuus, palvelutarve, palvelukanavat, toimintatavat) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kriisi- ja vastaanottopalvelut perhetukikodin laajennuksen myötä riittävällä tasolla ✓ Kaikki lastensuojelulaitokset sijaitsevat lähellä terveydenhuollon päivystyspalveluita ✗ Kaikki lastensuojelulaitokset sijaitsevat Jyväskylässä, pitkät matkat reuna-alueille ✗ Pitkäaikaisen laitoshoidon oman tuotannon riittävyys, kaikki laitokset tällä hetkellä tuottavat vain kriisi- ja vastaanottopalvelua 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Laitoshoidon (pitkäaikainen) yksikön sijoittuminen muualle, kuin Jyväskylään ✓ Toinen avotyön tiimi sijoittuu Äänekoskelle / Pohjoinen alue ✓ Yhdenvertaiset palvelut saatavilla kaikkialla hyvinvointialueella ✗ Yhteistyö sosiaalityön kanssa vaatii jatkuvaa kehittämistä
Henkilöstönäkökulma 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pitkälle kehitetty, laadukas työ kaikissa lastensuojelulaitoksissa ja avotyössä, riittävä työn tuki ✗ Rekrytoinnin haasteet nykytilanteessa, kilpailukykyisyys 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Työmahdollisuudet lisääntyvät, vahvempi laitoskokonaisuus tuo synergiaa kaikille yksiköille ja sosiaalityöhön ✗ Rekrytoinnin haasteet reuna-alueilla (mm. Avotyö, mahdollisesti pitkäaikaishoidon yksikkö)
Tuottavuus- / kustannusnäkökulma 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Laitoshoidon omat palvelut edullisempi tuottaa itse, kuin järjestää ostopalveluna ✗ Valtaosa pitkäaikaisen laitoshoidon sijoituksista tehdään ostopalveluun ✗ Lapset sijoitettuna ympäri Suomea 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Jatkossa oman tuotannon osuutta tarkoitus kasvattaa 20 %iin, jolloin säästöarvio 2 M e / vuosi
Tilat 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Toimivat tilat Kukkumäki, Hovila+ Uusi Mattilan perhetukikoti Sairaalanmäellä ✗ Vanha rakennuskanta (Lotila, Myllyjärvi, vanha Mattila) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Toimivien tilojen löytyessä uusi pitkäaikaisyksikkö mahdollista perustaa suhteellisen pienillä käynnistämiskustannuksilla ✗ Rakentamisen kustannukset / uudisrakennus
Muut huomiot	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Vastaanottokykyä heikentää sijaishuollon muutokset ostopalveluista omaan laitoshoitoon. Kilpailutus/hankintaprosessi ja sen kehittäminen. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tavoitetilana sijaishuoltopaikkojen muutosten vähentäminen systemaattisesti ostopalveluista omaan laitoshoitoon ja toisin päin

Nuorisokodit ja perhetukikoti – Palveluiden kehittämisen ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteet

Palveluiden kehittämisen ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteet

- Turvataan omat, vahvat laitoshoidon palvelut (sekä kriisi- ja vastaanottotoiminta, että pitkäaikainen laitoshoido sekä perhekuntoutus), jotka ovat saavutettavissa koko hyvinvointialueella.
 - Perheiden laituskuntoutustoiminnan käynnistäminen omana palveluna.
 - Kotiin vietävän kuntoutuksen kehittäminen osana perhekuntoutuksen kokonaisuutta
- Tavoitteena kaksi uutta pitkäaikaisen laitoshoidon yksikköä 2030 mennessä ja oman laitoshoidon osuus <25 %
- Laitoksen avotyö ehkäisee sijoituksia ja on viivytyksettä saatavilla jalkautuvana palveluna kaikkialla hyvinvointialueella.
- Avotyö työskentelee kahdelta toimipisteeltä käsin ympäri maakuntaa, lisäksi yhteiskäyttötilat avotyön käytössä